

**A SZOLNOKI
TISZAPARTI RÓMAI KATOLIKUS
ÁLTALÁNOS ISKOLA
ÉS GIMNÁZIUM**

**DIABÉTESZES TANULÓ SPECIÁLIS
ELLÁTÁSI ELJÁRÁSRENDJE**

2024

Készítette: Balog Zsolt

Tartalom

1. Jogszabályi háttér	2
2. A feladat ellátása intézményünkben	2
3. A szülői kérelem benyújtása.....	2
4. Cukorbetegség fogalma, típusai	2
5. A mindennapok szervezése	3
6. Alacsony vércukorszint, hipoglikémia	4
7. Teendők alacsony vércukorszint esetén	5
8. Magas vércukorszint, hiperglikémia	6
9. Teendők magas cukorszint esetén	6
10. Feladatkörök.....	7
11. Záradék.....	8
Mellékletek.....	9

1. Jogsabályi háttér

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 2021. szeptember 1. napjától hatályos módosítása értelmében az I-es típusú diabéteszsel élő tanulók esetében az iskola 1-8. évfolyamán az érintett intézmény gondoskodik a napközbeni alapvető tevékenységekről: a vércukorszint szükség szerinti méréséről, valamint - szükség esetén, orvosi előírás alapján - a szülővel, törvényes képviselővel történt egyeztetést követően, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadásáról. (1. sz. melléklet)

2. A feladat ellátása intézményünkben

Az intézmény az Nkt. 62. § (1b) bekezdés szerinti feladat ellátását olyan pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosítja, aki az Oktatási Hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésen részt vett, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja. A feladat ellátásáért ún. diabétesz ellátási pótlék jár, amely a kinevezési okiratban kerül feltüntetésre.

3. A szülői kérelem benyújtása

A szülő, más törvényes képviselő az Nkt. 62. § (1a) bekezdés szerinti kérelmét az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 15. § (5) bekezdésével összhangban megtett formában nyújtja be. (2. sz. melléklet)

4. Cukorbetegség fogalma, típusai

A cukorbetegség, vagy más néven a diabétesz a cukoranyagcsere zavara, tünete az emelkedett vércukorszint. Ha a gyerek rosszul van, akkor meg kell mérni a vércukrát, hogy a rosszullet a cukorszint változásával van-e összefüggésben.

Több típusú diabétesz van. Gyerekekre döntően az I-es típusú cukorbetegség jellemző. Az I-es típusú diabétesz autoimmun betegség: ebben az esetben a hasnyálmirigy nem termel inzulint, így külsőleg kell bevinni a szervezetbe.

A 2-es típusú diabétesz esetén a szervezet termel ugyan inzulint, de vagy nem eleget, vagy az nem tud megfelelően hasznosulni.

5. A mindennapok szervezése

Az iskolában mindenkinek ismernie kell azokat a feltételeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a gyermek biztonságban legyen.

A pedagógus kötelessége, hogy a cukorbeteg tanuló esetében engedélyezze akár tanórán is az alábbiakat:

- kiengedje a mosdóba;
- biztosítsa, hogy folyadékhoz jusson; engedje, hogy megmérhesse a vércukrát;
- engedje, hogy beadhassa magának az inzulint;
- engedje, hogy étkezzen,
- engedje, hogy a diabétesz kezeléséhez szükséges elektronikus eszközöket (inzulin adagoló pumpa, mobiltelefon, okosóra) magánál tarthassa, illetve azokat a kezeléssel kapcsolatban használhassa.

A diabéteszrel élő tanuló ellátása érdekében fontos

- a) a gyermek egyedi napirendjének és az inzulin napi adagolásának megismerése;
- b) annak megértése, hogy a napirend módosítása milyen keretek között lehetséges, s a napirend egyes pontjainak be nem tartása milyen következményekkel jár;
- c) a mozgás diabéteszre gyakorolt hatásának ismerete;
- d) azt tudni, hogyan lehet megelőzni és felismerni a vészhelyzeteket, s mi a teendő ezekben a helyzetekben;
- e) a folyamatos cukorszint figyelő szenzorral / inzulinadagoló pumpával rendelkező tanuló esetén az eszközök értesítéseinek figyelemmel kísérése.

Ha a gyerek hány - a hányás diabéteszben veszélyes - a szülőket azonnal értesíteni kell. A második hányás után a gyereket kórházba kell vinni. Ha a szülők nem elérhetők, a gyereket mentővel kell kórházba vitetni.

Ha a gyerek belázasodik, akkor a szülőket értesíteni kell, akik kötelesek a gyerekért jönni.

A pedagógusok probléma esetén

- a) kérhetik az iskolatitkárságon dolgozók segítségét, akiknek azonnal meg kell tenniük a szülő értesítését, a mentő hívását;
- b) kérhetik a diabétesz ellátással megbízott iskolai dolgozó segítségét, konkrét beavatkozó tevékenységét;
- c) kötelesek haladéktalanul az esetet az iskolavezetés felé jelezni.

6. Alacsony vércukorszint, hipoglikémia

Ha vércukorszint 3,0 mmol/l alá esik, akkor az érték alacsony, vagyis hipoglikémiáról beszélünk. A hipoglikémia nem egy önálló betegség. Annak a jele, hogy a vérben keringő cukrot - glükózt - nagyobb ütemben veszik fel a szövetek, mint ahogy azt a szervezet képes a keringésbe juttatni.

Ez az állapot kialakulhat az inzulin hatására is, ha az egyén inzulinkezelésben részesül és a táplálékkal bevitt szénhidrát mennyisége kevés, vagy fizikai munkát végzett. Az alacsony vércukorszint általában könnyen kezelhető, különösen kialakulásának kezdetén. Ha azonban nem kezelik gyorsan, akkor súlyosbodhat, és eszméletét vesztheti, akár rángógörcs is kialakulhat. Ha vércukorszint ennyire lecsökken, sürgős ellátást igényel. Az alacsony vércukorszint az esetek többségében elkerülhető.

Az alacsony vércukorszint okai:

a szokásosnál több gyógyszer, vagy inzulin használata a cukorbetegség kezelése során; szokásosnál kevesebb étkezés, valamely étel vagy kisebb fogás kihagyása;

a szokásosnál több fizikai aktivitás vagy torna; hasmenéssel járó betegségek;

ha az étkezést és a kezelést nem hangolja össze;

időjárási szélsőségek, például nagyon meleg vagy nagyon hideg időjárás.

Tünetei:

- hirtelen sápadtság;
- „üvegesen” bámuló szemek;
- homályos látás;
- éhségérzet;
- verejtékezés;
- remegés;
- ingerlékenység, zavartság;
- összefolyó beszéd;
- különös viselkedés, szokatlan agresszivitás vagy sírás, bágyadság, ásítózás, nem képes koncentrálni;
- hasfájás;
- eszméletvesztés;
- esetleg tünetmentes is lehet!

7. Teendők alacsony vércukorszint esetén

Az alacsony vércukorszint magától nem javul, így azt azonnal kezelni kell. Fontos, hogy a lehető leghamarabb felismerjük a tüneteket.

< 3,0 mmol/l-es vércukorszintnél kezdjük meg a kezelést, a szülővel egyeztetve, a rendelkezésre álló vércukorszint előzményadatokat figyelembe véve.

a) Mit adjunk?

0,3 gramm/testsúly kg gyorsan felszívódó szénhidrátot: 2 dl 1,5 % tej, 1 dl 100%-os gyümölcslé vagy 2 szőlőcukor tableta, 1 alma, + szükség esetén 10-15 g lassan felszívódó szénhidrát (1-2 db keksz).

Ennek legegyszerűbb megoldása egy könnyen hozzáférhető helyen tárolt „sürgősségi csomag”-hipós csomag, mely tartalmazza a szülő által összeállított, a diabéteszes gyermek számára bevált, a hipoglikémia elhárítására szolgáló termékeket.

- b) A hipoglikémia ellátását követően a vércukor szintet 15 perc múlva ellenőrizni kell (vissza kell mérni vagy szenzorral ellenőrizni), és elégtelen vércukor emelkedés esetén a szénhidrát bevitelt ismételni kell.
- c) Ha súlyos, eszméletvesztéssel járó hipoglikémia lép fel, be kell adni a Glucagon injekciót, izomba: 25 kg alatt fél adagot, azaz 0,5 mg-ot, 25 kg felett teljes adagot, azaz 1 mg-ot. Amint a gyermek magához tér, először gyorsan, majd lassan felszívódó szénhidrátot kell adni neki.
- d) A gyermeket egyedül hagyni nem szabad!
- e) Eszméletlen beteget megitatni vagy megetetni tilos!
- f) A mentőszolgálatot minden eszméletvesztéssel járó hipoglikémia esetén értesíteni kell.
- g) A szülőket minden esetben a lehető legrövidebb időn belül tájékoztatni kell a gyermek leesett vércukorszintjéről.
- h) Amennyiben a szakorvos az adott tanulóra az általános eljárástól eltérő kezelést ír elő, úgy szigorúan, a szakorvos által kiadott eljárást kell követni, amiről a szülőnek kötelessége az intézményt tájékoztatni!

8. Magas vércukorszint, hiperglikémia

Magas vércukorérték előfordulhat egy rendkívüli cukormennyiség bevitele után, de akár egy kezdődő diabéteszt is jelezhet. Cukorbetegknél a vércukorszint a helyes életmóddal, a szigorú diétával, és ha szükséges, a gyógyszeres terápia pontos követésével normál tartományba tartható. Vannak viszont olyan esetek, amikor a vércukorszint kórosan megemelkedik. Ez akár súlyos szövődményeket is okozhat.

Akkor beszélünk hiperglikémiáról, azaz magas vércukorszintről, ha a vércukorszint éhgyomri állapotban 7 mmol/l feletti vagy étkezés után 8 mmol/l értéket meghaladó. A magas vércukorszint alkalmanként előfordulhat, de ha ez az állapot rendszeressé válik, akkor érdemes szakorvoshoz fordulni. Gyakori magas vércukorszint esetén kezdődő cukorbetegségről kell gondolni, vagy ha a diabétesz már korábban diagnosztizálásra került, akkor a kezelés nem megfelelő, és biztosan módosítani kell az étrenden, mozgáson vagy az alkalmazott gyógyszeres / inzulinos terápián.

Tünetei:

- szomjúságérzet;
- sok folyadék ivása;
- gyakori vizelet;
- fáradtság;
- bányadtság;
- homályos látás;
- hasfájás;
- fejfájás.

9. Teendők magas cukorszint esetén

- a) A szenzorral mért értéket vércukorméréssel kell megerősíteni.
- b) Gondoskodni kell a bő folyadékbevitelről.
- c) Konzultálni szükséges a gyerek szüleivel.
- d) Magas vércukorszint esetén, kb. 1 óra elteltével a mérést ismételni szükséges.
- e) Ha a gyerek vércukorszintje nagyon magas.(15 mmol/l feletti) azonnal értesíteni kell a szülőket, és egyeztetni szükséges a kezelési módot; beadandó inzulin mennyiségét (a szülők sikertelen elérése esetén hívni kell a mentőket).

- f) Amennyiben a szakorvos az adott tanulóra az általános eljárástól eltérő kezelést ír elő, úgy szigorúan, a szakorvos által kiadott eljárást kell követni, amiről a szülőnek kötelessége az intézményt tájékoztatni!

10. Feladatkörök

a) Szülő, gondviselő

Nyilatkozik, hogy ismeri az alacsony és magas vércukorszint tüneteit, és kezelési módját (3. sz. melléklet).

Gondoskodik az eszközökről és az inzulinról, amelyek szükségesek a diabétesszel élő tanuló ellátásához. Megadja a vészhelyzeti elérhetőségeket, amelyeket váratlan helyzetekben használni lehet. Megadja a tanuló étkezési rendjét.

Jelzi az iskolának, ha változik a gyermek állapota vagy az orvos által előírt ellátási terv. Az iskola jelzése alapján azonnal köteles a gyermekéhez menni (iskola, kórház).

Tanév elején tájékoztatja a gyermek osztályfőnökét és a feladat ellátásáért felelős személyt a gyermek kezelési módjáról, valamint a már ismert hypo és hiper tünetekről és a bevált kezelésről.

Köteles azonnal tájékoztatást adni a kezelési módban történt, történő változásról. Folyamatosan önállóságra neveli gyermekét a diabétesz ellátás tekintetében a pedagógus segítségével.

Önellátásra még nem képes gyermek esetén vagy bejön a cukormérést és inzulin beadást elvégezni, vagy engedélyt ad a feladat ellátásáért felelős személynek.

b) Tanuló

Nyilatkozik, hogy ismeri az alacsony és magas vércukorszint tüneteit, és kezelési módját (3. sz. melléklet).

Szól a pedagógusnak, vagy az iskolatitkárságon dolgozóknak, ha leesik, vagy felmegy a vércukra.

Szól a pedagógusnak, vagy az iskolatitkárságon dolgozóknak, ha rosszul érzi magát. Amennyiben képes rá, elvégzi a vércukormérést és beadja magának az inzulint a kezelési tervnek megfelelően. Ha nem képes, akkor a feladat ellátásáért felelős személy jogosult erre.

Magával hozza az iskolába a cukorbeteg felszerelését, az inzulinnaplót (papír alapú, vagy szenzorral összekötött eszköz).

Van nála gyorsan felszívódó szénhidrát arra az esetre, ha leesne a vércukorszintje.

c) Iskolai dolgozók

Felismerik az alacsony/magas vércukorszint tüneteit.

A tanév elején egyeztetik a szülővel/gondviselővel a cukorbetegség ellátási tervét. Egyeztetnek a

szülőkkel a gyermek napirendjéről.

Ellenőrzik a szülők/gondviselők elérhetőségét. Segítik a diabéteszrel élő tanulót az iskolában.

Lehetővé teszik, hogy az étkezések előtt a megbeszélt időben, illetve szükség esetén megmérhesse a tanuló a vércukorszintjét.

Lehetővé teszik, hogy a diák biztonságos helyen adhassa be az inzulinját. Felismerik az alacsony és a magas vércukorszint jeleit, tüneteit.

Gondoskodnak arról, hogy az alacsony vércukorszintű gyermeket mindig felügyelje valaki, ne maradjon egyedül.

Szabad hozzáférést biztosítanak a vízhez és a mosdóhoz. Megteszik a kialakult helyzetnek megfelelő intézkedéseket. - Eleget tesznek értesítési kötelezettségeiknek.

Lehetővé teszik az otthonról hozott ebéd tárolását, illetve melegítését.

d) Feladat ellátásáért felelős személy

Felismeri az alacsony/magas vércukorszint tüneteit és ismeri a kezelését.

Az adatvédelmi szabályokat megtartva számon tartja a diabéteszrel élő tanulókat a szülői kérelem alapján.

Elvégzi a vércukorszint szükség szerinti mérését.

Szükség esetén orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulint beadja az adott tanulónak.

Igazgatói utasításra gyermek kíséresi feladatot lát el.

Az iskola dolgozói részére a cukorbetegséggel kapcsolatos ismertetőket tart. Munkájáról a tanév végén írásbeli beszámolót készít.

11. Záradék

Ezen dokumentum az iskola honlapján közzé lett téve. Az iskola dolgozói számára a belső kommunikációs térben megtalálható.

Az eljárásrendből egy példányt a diabéteszrel érintett gyermek törvényes képviselőjének át kell adni.

Mellékletek

1. sz. melléklet – Jogsabályi összefoglaló

I.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (2021. szeptember 1-jétől hatályos módosítása)

„62.§ (1a) A nevelési-oktatási intézmény, többcélú intézmény vezetője a 14 évnél fiatalabb I-es típusú diabétesszel élő gyermek, tanuló részére abban az időtartamban, amikor az óvoda, az általános iskola, a fejlesztő nevelést-oktatást végző iskola, a kollégium, a hat és nyolc évfolyammal működő gimnázium vagy a szakgimnázium ötödik-nyolcadik évfolyamán az intézmény - beleértve az ilyen köznevelési alapfeladatot ellátó többcélú intézményt is - felügyelete alatt áll, az I-es típusú diabétesszel élő gyermek, tanuló szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján az (1b)- (1e) bekezdés szerinti speciális ellátást biztosítja.

(1b) Az intézmény vezetője a pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottja számára az (1a) bekezdés szerinti esetben és módon előírhatja

- a) a vércukorszint szükség szerinti mérését,
- b) szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását.

(1c) A nevelési-oktatási intézmény vezetője az (1b) bekezdés szerinti feladat ellátását

- a) olyan pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosítja, aki a hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretelérő szülői szakmai továbbképzésén részt vett, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja, vagy
- b) iskolaorvos vagy iskolavédőnő útján biztosítja.

(1d) A szülő, más törvényes képviselő az (1a) bekezdés szerinti kérelmét az Eütv. 15. § (5) bekezdésével összhangban megtett formában nyújtja be."

II.

Az I-es típusú diabétesszel élő gyermekek és családjaik életkörülményeinek további javításáról szóló 1144/2021. (III. 29.) Korm. határozat alapján az Oktatási Hivatal biztosítja a szakmai továbbképzési lehetőséget a pedagógus vagy a legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személyek számára, amelynek elvégzését követően az I-es típusú diabétesszel élő gyermekek óvodákban, iskolákban történő támogatása biztosítható.

2. sz melléklet Szülői kérelem

**Tiszaparti Római Katolikus Általános Iskola
és Gimnázium igazgatója részére**

Szolnok,

Tiszaparti sétány 4/a.

5000

Tárgy: Kérelem az I-es típusú diabéteszsel élő gyermek ellátására

Alulírott (név),
(lakcím) alatti lakos, mint a (név), osztályos tanuló
(születési hely, idő:, anyja neve:.....) szülője /
törvényes képviselője, gondviselője (a megfelelő aláhúzendő) kérem, hogy az I-es típusú diabéteszsel
élő gyermekemnek a Tiszaparti Római Katolikus Általános Iskola és Gimnáziumban a nemzeti
köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 62. § (1a) bekezdésében biztosított eljárásnak megfelelően
202.....-tól a kérelemhez csatolt, nevű
egészségügyi intézmény által kiadott szakvélemény / orvosi igazolás alapján, az I -es típusú
diabétesznek megfelelő ellátásról gondoskodni szíveskedjen.

Kérelmemet és egyben nyilatkozatomat az egészségügyről szóló az 1997. évi CLIV. törvény 16. § (2)
alapján gyermekem törvényes képviselőjeként tettem.

Dátum:

aláírás

szülő / a gyermek törvényes képviselője

3. sz. melléklet Nyilatkozat

NYILATKOZAT

Alulírott, szülő/gyám és
gyermek nyilatkozom, hogy megismertem és átvettem 1 példányt a Tiszaparti Római Katolikus
Általános Iskola és Gimnázium diabéteszes tanulóira vonatkozó speciális ellátási eljárásrendjét.

Szolnok,

.....

szülő/gyám
aláírás

.....

gyermek
aláírás